

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Fél évre . . . 5 „ „
Negyed évre . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . 1 „ „
Egyes szám 4 kr.
Alap szellemi részét illető minden köz-
löny a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca
1702. sz.) bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
Telegr. K. Lajos könyvkereskedésében,
és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
1702. sz. alatt).

Hirdetési díj:
Négy hasábon heti sorérték kr. Nagyobb
terjedelmű a többszöri hirdetések alku-
szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-
díj minden külön bejelölésért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság 50 kr.
Nyilvántartási költségek minden heti sorra
30 krajczár.
Hirdetések felvételnek a szerkesztőség-
ben és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
1702. sz. a.)
Kéziratok nem adhatók vissza.

Fölhívás előfizetésre.

A „DEBRECZEN” XXIV-ik év-
folyamának negyedik évfolyamára, mely
október hóval kezdődik, előfizetést nyit-
unk s bizalommal kérjük föl t. előfize-
tőinket az előfizetési díjak mielőbbi, pon-
tos beküldésére, — valamint fölkerjük
mindazokat, kik előfizetési díjaikkal hát-
ralélekben vannak, hátralékaik kiegyenli-
tésére.

A „DEBRECZEN” előfizetési ára:

Egy évre 10 frt.
Fél évre 5 frt.
Negyed évre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt.

Vidéki t. előfizetőinket arra kérjük,
hogy — tévedések elkerülése végett —
előfizetéseiket egyszerűen e cím alatt
sziveskedjenek beküldeni:

»A „DEBRECZEN” kiadóhi-
vatalának, Debreczen.«

A „DEBRECZEN” kiadóhivatala.

Kossuth és a függetlenségi párt.

Hentaller Lajos orsz. képviselő, a
Turinban járt küldöttség egyik tagja, az »Egyet-
értés« tegnapi számában nagyon érdekes dol-
gokat mond el a Kossuth-banketten történetek-
ről. A cikk nagyfotosságu része Kossuth be-
széde, mely a turini lakomán válaszul szolgált
Uray Imre toaszjárja. Uray hangsúlyozta, hogy
még sincs oly nagy elválasztó vonal a függet-
lenségi párt és Kossuth közt, mint utóbbi véli.
Erre mondta azután Kossuth a következő
nagyjelentőségű beszédet:

Szabadságot veszek magamnak, ha-
nem csak így ülve, hogy Uray barátunk-
nak felvilágosítással szolgáljak.

Én teljes világéletemben arra töre-
kedtem, hogy praktikus politikus legyek.
De a mint már tegnap is jeleztem, a
függetlenségi párt programja közt és
köztem elválasztó vonal van. Ez tény,
hogy megvan, de tudom én azt, hogy
ez a körülmények következménye. Ugyan-
csak tegnap mondtam azt is, hogy fejfel
nem kell a falnak menni. Most hozzá-
teszem, hogy azért hátra sem kell ám

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Arany igazságok.

— Kossuth műveiből. —

Istennek a történelem minden betűjéből
kimennydörgő szava kiáltja, hogy a mely ural-
kodó biztos és hatalmas akar lenni, nepeit elé-
gedettekkel kell tennie.

Európának vése rejlik abban, ha a pro-
letáriusokról nem gondoskodik, mert az ezek-
ről ezredes megfélemezés oly háborút idéz-
het elő, mi a világot meg fogja rázni.

A történelem logikája néha soká veszte-
gel, néha egy perc alatt századokat lép. Oly
nagyokat lép, hogy a rövidlátó »ki hitte volna«-t
kiált s véletlenül beszél.

A pálmafáról mondják, hogy legjobban
nól, ha terhet aggatnak rá. Legyenek honfi-
társaim, mint a pálmafa. Sok mindenféle erköl-
csi és anyagi terhet kellend a magyarnak vi-
selnie! Nőjjen alattuk határozottságban, mely
nem lankad, erélyben, mely nem ismer ernye-
dést visszazsuzerezni mind, a mi a nemzetet,
isten és ember törvénye szerint megilleti.

Attila ideje óta nem látott a világ ily
fegyverkezést. Egész Európa nem egyeb, mint
egy nagy kaszánya, melynek fenntartása a
népek csontvelejét kiapasztja, de háborút senki
nem akar! mind ez a béke érdekében történik.

Ne ajánlkozzék Magyarország máglyának,

menni. Fogadjanak el — ismétlem —
mindent, mi előre megy és tagadjanak
még mindent, a mi hátra vezet.

Most fog megjelenni irataim 4-ik
kötete. Ott közlök két levelet, melyeket az
1861-iki országgyűlés eloszlata után egy
olaszországi jó barátomhoz, Va eriohoz
írtam, a ki akkor azon kérdést intézé
hózzam, mit tesz majd most Magyaror-
szág?

Én a passzív ellentállást emlitém és
azt, hogy teljes lehetetlenségnek tartom,
miserint Magyarországot az osztrák ház-
zal kiegyezzezzék. Álláspontomat akkor reas-
sumáltam. Végtelen hibának tartom a
kialkuvást. Hisz maga Deák mondá:
»A mit erőszakkal elvesznek, azt még
vissza lehet szerezni, a miről lemondan-
nak, az veszve van.« Én mindig rosszal-
lám a kiegyezést, de most, amikor adott
helyzettel vagyunk szemben, még most
is váratlan volt reám nézve, hogy a
nemzet ezt a lemondást vívmányának
tekintse.

Nem Ferencz József személyéről van
itt szó, hanem: elvről. Nincs abszolút jó, és
nincs abszolút rossz dinasztia. Itt arról van
szó, hogy a nemzetnek oly fejedelme
van, kinek külön érdekei vannak és e
külön érdekei megvalósítására van neki
külön hadserege, vannak külön finán-
czai és külképviselete. Ily külön érdekek
mellett Magyarország nem lehet független.

Beismerem, hogy néha idegen ural-
kodó lehet egy nemzetre előny, mint
például a Bernadotte-ok Svéd- és Nor-
végiában. De ennek az az első és főfel-
tetele, hogy annak az uralkodóháznak
ne legyen más érdeke, mint a nemzeté
s hogy külön érdekei megvalósítására ne
legyen ereje.

Mit kell tehát ily adott helyzettel
szemben csinálni?

Én nem hiszem, hogy Magyarország
valaha lemondjon a függetlenség eszmé-
jéről.

Pedig én 1848-ban megkísértém a
nemzet és az uralkodó család közötti in-
kompatibilitást kiegyenliteni. Nem hiszem,
hogy ez most is sikerüljön. A törvény
renovációja nem vitte át a nemzetbe a
garanciákat.

Ismétlem ujjolag, hogy az inkompa-

melyen a történelem kéréhetetlen logikája az
osztrák sást elégti.

Negyedfél századon át közéletünk törté-
nelme alig volt egyéb, mint örökös küzdelem,
a hatalom tulajdonosai s idegen erőszak
ellen. S ha e miatt nemzeti létünk hátrama-
radott s a közművelődésben nem tarthatunk
lépést, nemzetünk genuszának ruganyos fogé-
konyságával, ez a mi szerencsétlenségünk, de
nem a mi bűnünk. Azonban tény, hogy a mi
jogainkból a hatalom elvett, azt előbb-utóbb,
mindig vissza tudtuk szerezni, de arra nem
tud példát találni emlékezetem, hogy a m-ly
jogról nemzetünk egyszer lemondott, azt vis-
sza bírta volna szerezni.

Gyűlölség, szeretetet sohasem terem. Nem-
zetiségünket vágyunk terjeszteni? ne riaszunk
vissza szeretetlenséggel a közleledőt; ezt a józan
politika kárhoztatja s a kereszténységnek mind-
nyájunkkal közös alapelve, mely így fohászko-
dik: Mi atyánk, ki az egekben vagy. E szóban
a testvérszeretet elve rejlik s ezt gyakorolnunk
kell egész életünkben, ha igazán óhajtjuk, hogy
idegen ajku polgártársaink nemzeti érdekeink-
hez simulva, így emlitsek a közös hon édes
szent nevét: Mi anyánk, ki a földön vagy.

A sajtóval is úgy van az ember, mint a
szabadsággal; a szabadságot — elvben —
minden ember szereti, csak hogy egynemely
ember egyedül magát, más ellenben mindenkit
szabadnak óhajtana.

A tétlenül elfecsérelt percet a minden-
ható sem adhatja vissza.

tibilitás kiegyenlítését lehetetlennek tar-
tom. Én 1848-ban mint miniszter az első
24 óra alatt meggyőződtem, hogy a kie-
gyenlítés lehetetlen. Ott volt ugyanis az
olasz kérdés. Ha megadjuk a segítséget
az osztrák háznak az olaszok ellen, egy
nemzet szabadságát segítünk leigázni:
ha megtagadjuk, akkor beáll az összefér-
hetelenség kérdése a nemzet és uralko-
dóház között. És ez így van minden té-
ren ugy gazdasági, pénzügyi, hadügyi,
politikai, mint internacionális kérdések-
ben. Ebből vontam én le a konzekvenciá-
kat a magam részére. Igaz! Egyet nem vár-
tam: hogy a nemzet kitagadjon. (Közbekial-
tások: Nem a nemzet, a hivatalos Magyar-
ország.) Hát mért nem változtatja akkor
meg a nemzet. Én, uraim, a tényekkel
számolok. Meghalok, mint hontalan.

A nemzet előtt azonban van még
egy út megkísérteni, hogy a 48-iki tör-
vények tökéletes életbeléptetése által ki-
lehet-e egyenliteni az ellentéteket?

A forradalom a nemzetek ultima rá-
cíója. Mindig nagy szenvedésekkel jár.
Ki kell meríteni, meg kell kísérteni min-
dent, hogy azt kikerüljék. Ha Magyaror-
szág független lehet az osztrák házzal a
48-iki törvények alapján, akkor tisztelt
barátaim tessék el az eszméimet és én
fejet hajtok. Ha önálló, öncélú nemzet
lehet mellette, én meghajlok az őszinte
együttértés előtt. Próbálja meg a nemzet.
Ha lehet, tegye, ha nem lehet, az eszme
magától fel fog támadni. Igen! ha nem
lehet, esküszöm Istenemre, hogy eszmém
feltámadnak!

Rövid szünet után még ezeket tette
hozzá:

— Mondják önök ezt: a mi pár-
tunk czélja az, hogy Magyarország füg-
getlen, önálló állam legyen. Őszintén meg
akarjuk próbálni, hogy a 48-iki alapon
kivihető-e? És erre nyújtson kezet ne-
künk a fejedelme.

Ennyit bátran mondhatnak, de ne
hangoztassák folyton a hiperlojalitást. A
függetlenség a cél s a kérdés, hogy az
örökségül hagyott dinasztiaival lehetsé-
ges-e? Épp úgy nem kell emlegetni a
forradalmat, de meg sem kell tagadni
előre.

Az ablakban.

— Jan Neruda geneképe. —

Átdolgozta: ifj. Móricz Pál.

II.

Elmult a hét. A nagy, elviselhetetlen hő-
ség mely ez idő alatt napközben uralkodott,
még kedvesebbé tette az éjszakai ablakoni ül-
dögélést. Ma végre beborult az ég Zivatar volt
készülőfélben. Már távoli villámok cikáztak
át a sűrűsödő sötétségen, mely eltakarta az
ég ragyogó csillagait. Könnyű, de hűs szél futt
be ablakomon.

Hogy még jobban élvezhessem ezt, még
az előszoba ajtaját is nyitva hagytam. És a
szél átfutott szobámon, hirtökeket a még
csak távolban morajló mennydörgésnek. E kel-
lemes széláramban ültem ablakomnál s vártam
tenoristámat.

Mindjárt másnap reggel e rajzolt éji je-
lenet után kopogtatott valaki ajtómon, melyen
az első emeletbeli lakótársaim szobalánya lé-
pett be.

— A nagyságos kisasszony kéreti szé-
pen, bocsásson meg, hogy bátorodott . . . s
kéri, kölcsönözzön neki egy könyvet. A kisass-
zony tudja, hogy a fiatal ur is jó cseh —
— Óh kérem! — válaszoltam hidegen e
hizelgésre.

— O a nagyságos kisasszony igen jól
tudja azt. Különösen valami cseh könyvet kér,
mivel mindig azt szokott olvasni. Hiba nem
fog a könyvben esni, úgy mondta.

— Azt mondta? No jó, hát küldök a
kisasszonynak egy cseh könyvet, de aztán cse-
rébe meg meglehetné Eufrozina kisasszony,

A főváros és Kossuth Lajos. A
fővárosi bizottsági tagok körében mozgalom in-
dult meg egy, a szerdai közgyűlésben teendő
indítvány iránt, hogy a polgármester vezetése
alatt nagy küldöttség vigye el Kossuth Lajosnak
Turinba a diszpolgári oklevelet. A tervezett
indítvány feleslegessé vált. A tanács időközben
már postán elküldte az üdvözlő iratot, ellen-
ben a diszoklevelet maga is küldöttség útján
akarja Kossuthhoz juttatni, mert illetlenség vol-
na ezt postán küldeni és másrészt a külföldi-
ekkel szemben szokásos eljárást — kézbesítést
a külügyminisztérium útján — kézzel fogható
okból ez esetben nem lehet követni. A sza-
badságon levő Gerlóczy Károly első alpolgár-
mester önként jelentkezett a polgármesternél,
hogy ő összeállítja a küldöttséget és ennek
élen elviszi a diszoklevelet Kossuthnak Turin-
ba. A polgármester ezt az ajánlatot, mi-
helyt a diszoklevelt elkészül, a közgyűlésnek
be fogja jelenteni és kétséget sem szenved,
hogy a közgyűlés örömmel veszi tudomásul
Gerlóczy hazafias ajánlatát.

**A katonai büntetőeljárás reform-
ja** tudvalevőleg már több, mint két évtizede
folyton kísér. Hogy mennyire haladt előre, mily
stádiumban van és mikor lehet remény e reform
elkészültére, arról az igazságügyminisztérium
abban a vaskos művében, melyet legutóbbi há-
rom évi működéséről most adott ki, így nyil-
latkozik:

»A jelenleg érvényes katonai bünvádi el-
járás reformja iránt, melyet az irányadó te-
nyezők mindannyian szükségesnek ismernek el,
a tárgyalások már régebben folyamatban vannak.
A tárgyalások 5 minisztériumnak, u. m.
a két igazságügyi, továbbá a két honvédelmi és
a közös hadügyi minisztériumnak ügykörébe
tartoznak. Ezen minisztériumok közül a három
utóbbi illetik a katonai büntető igazság-
szolgáltatásra nézve a felügyeleti és igazgatási
teendők.

Az alapelvek meghatározásánál két fő-
szempont merült fel, a mely szempontok kö-
vetelményeinek összeegyeztetésétől függ a tár-
gyalások sikere.

Az egyik abban áll, hogy a katonai
igazságszolgáltatást a modern bünvádi eljárás
lényeges követelményeinek megfelelően kell át-
alakítani s a katonai bünvádi eljárás terén is
lehetőleg azon elveket s intézményeket kell
meghonosítani, a melyek általában a helyes
büntetőigazságszolgáltatás szükséges biztosítékai
gyanánt tekintetnek Európaszerte.

A második szempont pedig az, hogy a
katonai szervezet és fegyelemnek szükséges kö-
vetelményeit a katonai büntető perrend köré-
ben megvalósítandó elvek és intézmények ne
csorbitsák.

Ezen két szempont folytán a tárgyalások
alatt számos és nagy elvi különbségek támad-
tak, a melyek azonban a tárgyalások legújabb
fejleményei szerint tetemes részben és lényeges
pontokra nézve elenyésztek.

hogy a »Szűz imáját« husszornál többet nem
jászáná el napjában.

— Mit? . . . A szűz imáját? Nem felej-
tem el!

— Igen a szűz imáját, kincsem! Tehát
valami cseh könyvet?

Odaadtam neki Goethe »Faust«-ját a leg-
újabb Cotta-féle kiadásban; még fel sem volt
vágva.

Délután már vissza küldte a felvágatlan
könyvet, melybe a következő levélke volt
dugva:

»Köszönöm a szép könyvet, drága uram;
igen érdekes volt. — Mellékesen megjegyezve,
kérem, ne haragudjék arra az urra, a ki teg-
nap este felbocszantotta. Ő a mi barátunk és
szintén igaz cseh — és én tiszteltem őt. —
Kérem, legyen titoktartó.

Eufrozina.

Ettől fogva minden este hallhattam a ten-
norista énekét; mivel minden egyes alkalom-
mal sokat tréfalkoztam.

Most éppen például arról gondolkoztam,
vajjon hol késhet oly sok ideig, mikor egy-
szerre hangja az utczáról megütötte fületem.

— Eufrozina, maga az?

— Én. Nos — eljön holnap?

— Biztosan. Lhotsky majd bemutat a
papjának. De egy és más meg kell be-
szélnem kegyeddel, hogy tudniillik mint fogok
viselkedni s hogy mit tegyen kegyed.

— Én miattam ne aggódjék.

— De mégis. De mivel az esőtől is fé-
lek és mivel a mi szeretetreméltó szomszéd-
dunk is itt —

— Pszt!

— Ej, mit! Bánom is én! Ha meghallja,

Hajdunmehye egyik nagyobb városá-
ban, Debreczenhez közel, kedvező felté-
telek mellett

Eladó ház.

egy lakóház

N-RAKTÁR

mányban

ALLETT

ULA

ÖNÉL,

EN,

mentve.

ALIGRAF”

gép

edőknek,

k,

knek

rőrendszer.

ni meghívókat

Azonban még mindig, ha nem is számos, de lényeges pontra nézve eltérés forog fenn.

Mihelyt a katonai büntető eljárás alapelveire nézve az egyetértés létre jön, az igazságügyi kormány szándéka a katonai anyagi büntető törvény reformját is javaslatba hozni.

Ez magyarul és körülírás nélkül azt jelenti, hogy a katonai büntető eljárás soha nem fog megszületni, mert előre látható, hogy az egyetértés e kérdésekre nézve a hadügyi kormány és a többi faktorok között létrejönni nem fog.

Ha a parlament és miniszterium az eddigi eljárást követi tovább, bizonyos, hogy a huszonöt éven át tartott ígéreteseknek még egy újabb huszonöt évi jubileumát fogjuk megülni és a katonai büntető eljárás javaslata még akkor sem lesz kész, a mi az általános védkötelezettséggel szemben valóban épp oly veszedelmes, mint szegényletes állapotnak mondható.

BELFÖLD.

Gajzágó Salamon felmentése. A hivatalos lap a következő királyi kéziratot közli: »Kedves Gajzágó! Midőn Önt saját kérelme folytán, magyar miniszterelnököm előterjesztésére, állami számvevőszéki elnöki állásától ezenfelmentem, sokévi, fáradhatatlan buzgalommal kifejtett hasznos tevékenysége elismerésül, Önnek a titkos tanácsosi méltóságot és az I. osztályú vaskorona-rendet adományozom. Kelt Gödöllőn, 1892. évi szeptember hó 22-én. Ferencz József s. k. Gróf Szapáry Gyula, s. k. Szögyény László, s. k.»

Főispán változás. Ujfalu Sándor Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye főispánja jelenlegi állásától való fölmentése mellett, Szatmármegye főispánjává nevezetett ki. Utódja Almásy Géza volt képviselő lesz.

A budapesti főkapitány. A sok főkapitány-jelölt közül végre elhatározásra jutottak és a fővárosi államrendőrség egyik tisztviselőjének, dr. Séllei Sándor rendőrtanácsosnak és a bünyői osztály vezetőjének kinevezésében állapodtak meg. — Dr. Séllei Sándor — az új budapesti főkapitány — született Ungváron 1855-ben s Séllei Sándor kir. táblai elnök fia. Gimnáziumi és jogi tanulmányait Nagyváradon végezte, majd ügyvéd s a jogtudományt tudora lett; 23 éves korában az eperjesi jogakadémia tanára lett; néhány év múlva a nagyváradi kir. törvényszékhez neveztek ki ügyésznek, mely minőségben egy évig működött, a mikor a budapesti kir. törvényszékhez helyezték át hasonló minőségben. 1886-ban a budapesti rendőrség bünyői osztályának vezetője lett, rendőrtanácsosi cízzel. Kinevezése a hivatalos lapban legközelebb megjelenik.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár Bécsben. Vilmos császár — mint a Pol. Corr. jelenti — elakar menni arra az ünnepre, melyet a potsdami új palotában október 10-én szándékoznak rendezni a bécs-berlini versenylovaslásban részt vett osztrák-magyar tisztek tiszteletére. E célból a császár Weimarból imét visszatérne Berlinbe. E szerint Vilmos császár csak október 11-én délelőtt érkezne Bécsbe, Ferencz József király látogatására.

Öngyilkos orosz herceg. Pétervárról jelentik táviratban: Krapotkin herceg, hadnagy, itt öngyilkosságot követett el. A herceg öngyilkossága általánosan nagy feltűnést

még jobb. Nem köthetünk mindent az órára. Örülök, ha egyszer már megszabadulunk ettől a spiontól.

— De Winarz ur!

— Hisz nem is más! — Na itt van, mindent felírtam e papirdarabkára. — Most pedig erresszen le egy szál csernát, majd reá kötöm a papirt s aztán felhuzza.

— Tüstént, tüstént.

A tenorista dudolni kezdett, fel s alá lépkedve a kőjárdán. De fent igen sok ideig készülődtek. Az ablakom kissé durva megköpintása tudatta velem, hogy Winarz ur hajlandó volna egy kissé csevegni, vagy legalább óhajtana tudni, az ablaknál vagyok-e.

— Hallja az ur? Spionkodik most is?

Nem feleltem.

— Csak talán nem alszik, drága baglyocskám?

— Pszt! Itt van a gombolyag! — susogtak ott fent.

— Ugy! Ma legalább senki se veszi észre. — Alszik még a mi alkalmatlan spionunk is.

— Ki tudja!?

— Egész biztos. Mert annyi gorombaságot mondtam neki, hogy nem türte volna el. Szántszándékkal ingereltem. — Ugy, most vigyázzon — most huzhatja, de lassan.

A levél hozzáütődött ablakomhoz. Nyugodtan lebegett ott a magasban. De most az én mesterséges széláramom megkapta, egy darabig még libeggett ide s oda, míg végre egészen beesett az ablakomba.

— Csak óvatosan huzza, másképp elszakad a fonál és akkor a levél bentmarad abban a szobában. Óh az átkozott ablak — hát nem fel ez ember a náthatól. De szeretném a —

kelt, annyival inkább, mert igen gazdag fiatal ember volt. A hírlapoknak megtöltötták, hogy az öngyilkosságról írjanak s a katonatisztek körében sem tudják a szenzációs eset okát.

Zendülő angol katonaság. A londoni »Garde du corps« legénysége között zendülés tört ki Vindsorban. A zendülők elpusztítottak 80 nyeret és löszerményt. A lözongás oka a túleröltetés a gyakorlatokon. A kaszárnyában a legénység készenlétben van, hogy esetleges további zendüléseknek véget vessen.

Választási reform.

II.

(—cs.) Választási eljárás. Az 1889-iki enquete szerint a mostani választási rendszer annyira tökéletes, hogy csupán a választást óhajtja a kamara bizalmi férfiakra bízni. A bizalmi férfiakat így nem jelölhetné más ki, mint a kamarai titkár, vagy a fennálló kamara közülése. A kamarai elnökségről nem szövegek, mert az tulajdonképpen a kamarai titkár. Nem kétséges, hogy a választás szakértő, lelkiismeretes férfiakra lenne bízva mindkét esetben. De hát mi panasz van a közigazgatási hatóság közlegere. En egyetlenegy esetet sem tudok, hogy a kamarai választást nem a törvény értelmében vezette volna, vagy éppen visszaélést követett volna el. Midőn Szolnokmegye a debreczeni kamara kerületéhez csatoltatott, a jászberényi alkerületben a kitűzött első választási napon egyetlenegy szavazó sem jelentkezett s ujabb három napot kellett kitűzni. Ez csak nem a közigazgatási hatóság hibája volt? S hasonló eset akkor is előfordulna, ha a kamarák vezetnék a választást. — Képviselőválasztásoknál még nem történt meg, hogy szavazó ne jelentkezett volna, ha a szavazás elrendeltetett. Miért? Mert meg van az érdeklődés. A kereskedők és iparosok érdeklődését a kamarai intézmény iránt kell felkelteni, az mellekes, hogy ki vezeti a választást.

Nem lesz felesleges az érvényben levő s javaslatba hozott különböző kamarai választási rendszereket itt röviden ismertetni.

Szászországban indirect választás van életbe léptetve. A ki nem képes kamarai tagot választani, az nem képes kamarai tagot választó sem. Ez a hazai viszonyokat tekintve, még nehezebbé tenné az amugy is nehézkes választást.

A lübecki kereskedelmi kamaránál három candidatus ajánlatik minden helyre, kik közül a kereskedők társulata választ. Ezen kombinációt nem tartom szerencsésnek, mert mindenesetre helyesebb a tömegből való kijelölést éleesebb látású, képzettebb férfiakra bízni s a kijelölteket aztán szabad választás alá bocsátani, mint megfordítva. Ha legalább minden számottevő városunkban volna kereskedő társulat, ezen rendszer nálunk is megfelelőbb volna, mint a mostani, s analog kiterjeszhető volna az iparosokra is (ipartestület).

Az ausztriai kamaráknál a szavazólapok beküldése által is történhetik a szavazás. Ez megadja a lehetőséget arra nézve, hogy a ta-

A fonál megfeszül, biztosan megakadt valahol.

— Mily szerencsétlenség! — Huzza erősebben!

A fonál elszakad. A levél ott hever előttem az ablakban. A tenorista botjával majd beveri az ablakomat.

— Ni — hé, hát nincs itthon? Hé — jó uralom, a ki eddig még minden éjfélen az ablakban gunnyasztottál — ma már alszol?

— Isten őrizzen!

— Kérném szépen azt a levelet, a mely az ablakba esett — kérem dobja le!

— De hisz ma nem is énekeltem semmit. Pedig igen szeretem hallani gyönyörű dalait.

— No hallja az ur, az ur is jó volna hóhérnak. De kérem adja hát azt a levelet, aztán nem bánom, bármivel bosszant is.

— Énekeljen előbb valamit!

— Hagyjon nekem békét! Adjá gyorsan azt a levelet!

— Tudja mit, mondok magának valamit! A kisasszony igen gyakran kér tőlem olvasni cseh könyveket: így ha majd reggel leküld hozzám könyvért, a levelet is megkaphatja!

— Sokkal malitiosusabb, mint sem gondoltam volna!

— No ha ennyire méltányolja a személyemet, akkor én sem lehetek köszívű. Itt a levél. Mig a tenorista a levele továbbításával bajoskodott, megindult az eső. Nehéz cseppek potyogtak az ablakra.

— Winarz ur esik!

— Érzem! — Megkapta a levelet?

— Meg. De maga szegényke — van-e esernyője?

— Sajnos nincs, de szaladni fogok.

— Isten bizony, még beteg lesz!

— Ha tudnám, hogy Winarz nem ad-

gok választásában minden illetéktelen részt vegyen a nélkül, hogy e miatt munkanapot s költséget kellene feláldoznia. Felő azonban, hogy egyfelől talán egyes kamarai tagságot hajlászó individumok zaklatásainak az illetéktelenség nagyon ki lennének téve, másfelől a szavazatok annyira megoszlanának, hogy abszolút többség, nem volna megállapítható s szűkebb választás kitűzése válnék szükségessé. Ezen rendszer mellett nem lehet megakadályozni, hogy a kamarába oda nem való elemek be ne jussanak; de meg a kamaráknak szűk korlátok közé szorított portómentessége folytán egy kamarai választás a kamarai székhelyet nem számítva — 25 ezer szavazó után a szavazólapok ki-beküldése czimén 2500 frrtal terhelné meg minden jelentékeny haszon nélkül a kamarai budgetet.

A comulativ szavazás szerint egy jelöltre annyi szavazatot adhat egy választó, a mennyi tag választandó, vagy szavazatot több jelölt közt megosztja. Ha pl. 1000 választó van, ezek közt 500 kereskedő, 200 textiliparos, 100 gyáros stb. s választandó 10 tag, a kereskedők 5 nevet irnak fel a szavazólapra s mindegyikre 2—2 szavazatot adnak, a textiliparosok 2 nevet 5—5 szavazattal, a gyárosok 1 nevet s mind a tíz szavazatot ezen egyre adják. Hasonló szavazási rendszer divik Angolországban az iskolaszéki elnökök választásánál. Így biztosítva van, hogy kisebbségben álló érdek-csoportok is bejöhessenek a kamarába, azonban komplikált volta miatt nem ajánlható nagyobb területre terjedő szavazásnál.

Ullman az osztályozási rendszert, expediensül a jövedelmi adót ajánlja. Az ipart 3 osztályba csoportosítja: gyáripár, nagyipár, kisipár.

Mi sem volna kívánatosabb, mint a nagyipárnak a kisipártól helyes alapon való elkülönítése. Ez azonban nehézségekbe ütközik s a Német birodalmi enquete-k sem tudták ezen kérdést megoldani, hol pedig az átmenet egyikről a másikra nem oly lassu, mint nálunk. — Tekintettel kell lenni az elkülönítési alpnál a keresk. törvény 5. §-ra is, mert a cégbejegyzés folytán 800—1000 frrt kiadási teher hárul a nagyiparosra »egy könyvelő fizetése« czimén.

A jövedelmi adó nagyon ingadozó alap, expediensül akkor talán el volna fogadható, ha az az adóalany valóságos üzleti jogdelmének megfelelőleg volna kivethető. Tudjuk azonban, hogy a bevallások alapján a 3. oszt. kereseti adó kivetése nem egyéb tapogatózásnál. Az adó így vagy kisebb vagy nagyobb a pontosan ki nem puhatolható adótárgyra kivetendőnél. Ha kisebb, az adóalany a többiek ellenében mint kisiparos indokolatlan kedvezésben részesül, ha nagyobb, jogtalanul olyan terheket ró rá, melyeket nem fog elbírní, mint nagyiparos (pl. cégbejegyzés.)

De feltéve, hogy a jövedelmi adó az adótárgyat tökéletesen utóleri, még ezen esetben sem tartom czélszerűnek a nagy- és kisipár

ja el, vagy nem csapja be az esernyőmet, sőt reggel pontosan hazaszállítja azt, akkor kölcsönözhetnék egyet! — szóltam közbe.

— Csak tartsa meg magának! Eladni, becsapni! No hallja —

— Kérem csak fogadja el azt az esernyőt! Az az ur bizonyára csak tréfált s nem akarta magát megsérteni!

— Igaza van kisasszony, a kegyed szavainak megerősítéséül csakugyan od'adom, — minden biztosíték nélkül, Winarz urnak az esernyőt! Itt van, fogja!

— Ugy Winarz ur — most pedig szaladjon! Jó éjszakát!

— Winarz ur tovább sietett az esernyőmmel.

— Jó éjszakát szomszéd ur! hangzott még egyszer felettem.

Az eső a nyitott ablakon át becsapkodott szobámba is. — Végre is bezártam az ablakablakot, s még egyideig így gyönyörködtem a dühöngő zivatarban. Patakokban ömlött alá a víz. A szél oda verte az ablakokhoz a cseppeket, s onnan hangos zuhogással hullott alá a köre. hol ismét finom porként habozó fehér habba vált, melyet egy újabb szélroham ujból felragadtott a magasba, hogy onnan zuhogó sugar alakjában ismét aláhulljon a földre. Ez a zuhogó, habozó víz csaknem világított. Mint valami vizeses moraja zuggott a patakozó eső zuhogása.

III.

Ismét a nyakára hágtam néhány hétnék. A rendes jelenségek kivül, semmi különöst nem észleltem éjszakázásaim alatt. — Maga a tenoristám sem igen mulattatott többé társaságával. Bevolt mutatva már a kedvese szüleinél is. És mivel kimutatta, hogy jövedelméből egy asszonyt is eltarthat, ép ma ünnepelte lakadalmát.

meghatározásánál alapul venni, mert megtörténhetik, hogy egy 3 különböző ipart üzöre kivetett jövedelmi adó a nagyiparra nézve megállapított minimumot eléri, az illető iparost csak nem lehet nagyiparosnak nyilvánítani, midőn az általa üzött iparágak külön-külön nem haladják túl a kisipár körét.

A forgalom nagysága szintén nem vehető alapul, mert egyrészt meg nem állapítható, másrészt — ha az iparost kötelezni lehetne is könyvei bemutatására. — a forgalom nagysága vagy a darabszám vagy az érték szerint volna kideríthető: az egyes iparágakat egymáshoz viszonyítva pedig ezek fordított viszonyban állanak. Pl. egy kocsigyártó kevesebb darabbal nagyobb forgalmat csinál az értéket tekintve, mint egy csizmadia több darab csizmával, s viszont az üzleti haszon az utóbbinál nagyobb mennyiség forgalomba hozatala folytán nagyobb lehet, mint az előbbinél.

A nagy és kisipár meghatározásánál czélszerűnek tartom a munkások számát alapul venni. Ez az iparhatóság által ugyis ellenőrzött külső ismérv, mely a Poroszországban divó osztályrendszer szerint a kereseti adó kivetésénél figyelembe vétetik s nálunk is megkövetelhető. Következtetést enged vonni ugy a jövedelmi adó nagyságára, mint a forgalomra s tulajdonképpen mindkettőre nézve megállapított vagy megállapítható minimumot magában foglalja.

Minél nagyobb a forgalom, annál nagyobb a munkások száma s megfordítva. A forgalom nagybodása a nyers jövedelem növekedését vonja maga után. — Természetesen ebből nem következik, hogy a netto-jövedelem is arányosan fokozódik, mert ez a termelési költségen kívül más tényezőktől is függ.

A nettó-jövedelem azonban általános szempontból indulva ki, figyelmen kívül hagyható, mert józanul gondolkozó iparos mindig meg tudja tartani az arányt a bruttó és nettó jövedelem közt s a látszat kedvéért vagy hiúságból nem törekszik a nyers jövedelem fokozására az üzleti aktívák rovására. A kockázat az ipari téren is meg van, — azonban az esély és bizonyosság közti valószínűségi közep-uton anyagi romlás nélkül van idő visszavonulni s annyira tartózkodó iparosainkat nem lehet féltetni, hogy nagyzási hőbortól a némi terhekkel járó nagyiparos czimre vágyjanak, mielőtt meggyőződés szülte biztosítékot nem találtak arra nézve, hogy a kockázatnak megfelelő aequivalens évi mérlegükben mint üzleti haszon fog szerepelni.

Vegyük a másik szélsőséget. Egy iparos a nagyiparra nézve megállapított határt szándékosan nem akarja elérni s ha pl. 20 munkás volna a nagyipar határa, következetesen 1 munkást tartana, hogy legalább a cégbejegyzéstől megmeneküljön. Minden iparosra a forgalom növekedése kényszerítőleg hat; kevesebb munkásokkal a növekedő forgalmat csak a határidők be nem tartásával lehet kielég-

Egész nap szép idő volt. Az ég tisztas a szomszéd asszonyok meg a gyerekek öszszedugott kezekkel álldogálhattak órák hosszáig a ház előtt, hogy lássák a menyasszonyt, a nyoszoló lányokat, a vőlegényt és a többi nászvendégeket. Csak estefelé támadt fel a szél, mely a szél róza minden irányából sepepte, sodorta a felhőket. Lassanként egészen beborult. Megeredt az eső, jég és víz paskolta a földet. Széles patakok hömpölyögtek az utcákon. Később enyhült a zivatar. Finom, de tartós eső permetezett alá, mely behomályosította az ablakablakot, s elsiklott a tisztára mosott, csillogó fehérkővek felett.

Tíz óra is lehetett már. Még mindig az ablaknál ültem, de igen rossz hangulatban. Felettem hegedültek, s a tánczó, kacagó vendégeknél lábaimmal haragosan vertem a takust. Hogy miért boszankodtam, azt nem tudtam volna megmondani. Hivatalos voltam a lakadalomra is és mivel nem fogadtam el a meghívást, kértek, hogy legalább este menjek fel egy pohár borocskára és egy fordulóra. De ezt is visszautasítottam, mivel igen féltem a rossz társaságtól. Már az a gondolat is iszonyu volt nekem, hogy valakinek a rossz tréfáit hallgassam, sőt még azon kacagjak is. Vagy pedig unalmas menyecskekkel tánczoljak, a bakfisoknak mondjak fraziszokat, s köszöntőt mondjak a boldog fiatal pára, külön kiemelve a menyasszonyt és külön a vőlegényt fényoldalait. — Igen szívesen társalkodtam fiatal leányokkal, csak hogy az én társalkodásom egész különös volt. — Bókolni nem igen bókoltam, sőt megjegyzéseim nem ritkán gúnyosak voltak; de éppen ezen gúnyos mozdorom, de legfőbbképpen, hogy a tánczhoz is értettem egy kicsit, igen kedvelték tettek a társaságban.

(Folyt. köv.)

alapul venni, mert megtörtén...
különböző ipart üzre kive...
a nagyiparra nézve meg...
not elérni, az illető iparost csak...
arósnak nyilvánítani, midő az...
gák külön-külön nem haladják...
el.

nagyisége szintén nem vehető...
részt meg nem állapítható...
az iparost kötelezni lehetne is...
ására. — a forgalom nagysága...
nem vagy az érték szerint volna...
egyes iparágakat egymáshoz...
ezek fordított viszonyban áll...
beszűrt kevesebb darabbal...
ésinál az értéket tekintve...
ha több darab csizmával, s...
haszon az utóbbinál nagyobb...
bomba hozatala folytán nagyobb...
bőbbitel.

kisipar meghatározásánál cél...
a munkások számát alapul...
hatóság által ugyis ellenőr...
ív, mely a Poroszországban...
szer szerint a kereseti adó ki...
be vétetik s nálunk is meg...
tekintést enged vonni úgy a...
nagyságára, mint a forgalomra...
mindkettőre nézve megállap...
ítható minimumot magában

obb a forgalom, annál nagyobb...
ma s megfordítva. A forgalom...
nyers jövedelem növekedését...
— Természetesen ebből nem...
a netto-jövedelem is arányo...
bert ez a termelési költségen...
zoktól is függ.

edelem azonban általános szem...
ki, figyelmen kívül hagyható...
mondolkozó iparos mindig meg...
arányt a bruttó és nettó jö...
látszat kedvéért vagy hiu...
kszik a nyers jövedelem foko...
aktív rováására. A kockázat...
is meg van, — azonban az...
osság közti valószínűségi közép...
ulás nélkül van idő visszavo...
tartózkodó iparosainkat nem...
ny nagyzási hóbotból a némi...
nagyiparos címre vágyjanak...
zódés szülte biztosítéket nem...
ezve, hogy a kockázatnak meg...
s évi mérlegükben mint üz...
szerepelni.

másik szélsőséget. Egy iparos...
ezve megállapított határt szán...
tarja elérni s ha pl. 20 mun...
gyipar határa, következetesen...
ana, hogy legalább a czégbe...
eneküljön. Minden iparosra a...
edése kényserítőleg hat; keve...
sal a növekedő forgalmat csak...
nem tartásával lehet kielégi...

szép idő volt. Az ég tiszta...
szonyok meg a gyerekek ösz...
kel állodaghattak órák hosszú...
gy lassák a menyasszonyt, a...
a, a völégényt és a többi nász...
ka estelele támadt fel a szél...
sa minden irányból sepepte...
set. Lassanként egészen bebo...
az eső, jég és víz paskolta a...
atkok hőmpolyogtak az utcá...
yhiült a zivatar. Finom, de tar...
zett alá, mely behomályosított...
kat, s elsiklott a tisztára mo...
erkövek felett.

lehetett már. Még mindig az...
de igen rossz hangulatban...
áltak, s a tánczó, kacagó ven...
mal haragosan vertem a tak...
boszankodtam, azt nem tud...
mondani. Hivatalos voltam a...
és mivel nem fogadtam el a...
k, hogy legalább este menjek...
boroskára és egy fordulóra...
utasítottam, mivel igen féltem...
gtól. Mar az a gondolat is...
sem, hogy valakinek a rossz...
m, sőt még azon kacagjak is...
almas menyecskekkel tánczol...
lak mondjak fraziszokat, s kő...
s a boldog fiatal pára, külön...
asszony és külön a völégény...
Igen szivesen társalkodtam...
k, csak hogy az én társalkodá...
nós volt. — Bölölni nem igen...
megjegyzéseim nem ritkán gu...
de éppen ezen gunyoros mo...
bbképpen, hogy a tánczhoz is...
esit, igen kedvelték tettek a tár...

(Folyt. köv.)

teni, — a pontosság az iparosra nézve egyik...
jelentékeny tényező a boldogulásra, egyszers...
mind veszélyes lejtő, melyen gyorsan lehet a...
'tönkremenés' örvényébe süllyedni. Minden...
iparos annyi munkást alkalmaz, mennyit a...
forgalom és tiszta jövedelem együttesen meg...
enged. Kevesebb munkásnak beállítását a for...
galom, többnek a nettó-jövedelemnek a pros...
perálhatásra feltétlenül szükséges bizonyos mi...
nimuma nem engedi meg.

Az iparra nézve 15 munkásnál állapita...
nám meg a határt. Egy 15 munkással dolgozó...
iparosnak a felügyelet már minden idejé...
igénybe veszi s ez némely közgazdasági írók...
'nagy-ipar'-t meghatározásával is összeesik...
Nem mondom, hogy 14 munkással dolgozó ipa...
ros már kisiparos lenne; átmenetnek a kis...
iparról a nagyiparra lennie kell. A nagykeres...
kedésre nézve elegendő volna analog az 5 se...
gédéletszám.

Mindezeknek bővebb fejtegetése különben...
egy külön cikk keretébe tartozik; mellékesen...
említettém fel csupán, mert a kamarai válas...
zást ezen alapra fektetni nem óhajtom.

A hamburgi és brémai kamaránál a ka...
mara intézi a választást. Az összes választók...
az előbbinél 15, az utóbbinál 10 csoportba van...
nak elosztva minden rendszer nélkül; a gyár...
a kézműiparral össze van keverve s az egy...
csoportba összesített iparágak közt távolról...
sem lehet némi összefüggést feltalálni. Így pl...
a XV-ik csoportba tartoznak a sörfőzdek, ecet...
gyárak, borbélyok, fadrások. Minden csoport...
választ egy tagot a kamarába.

A bajor kamaránál küllag nincsen. A...
kerületi gremiumok olyan hatáskörrel bírnak...
mint a kamara. A felsőbajorsági kamara 1889...
évi jegyzőkönyvében a kerületi gremiumok he...
lyett kerületi kamarákat, a keresk. és iparka...
marák helyett kör, — vagy helyesebben köz...
ponti kamarákat ajánlott. A választási rend...
szer itt is a censúra van fektetve, — a vá...
lasztóképesség 4—5 márkától függ.

Ezek a főbb, érvényben levő, vagy aján...
lott választási rendszerek.

Az Ahrens iskola az országgyűlési kép...
viselő választást az érdekképviseletre óhaj...
ta fektetni, a közel múlt képviselő választások...
alkalmával nálunk az országos ipar egyesület...
minden tételben elfogadható érvekkel bizo...
nyította, hogy a törvényhozó testületbe minél...
több iparosnak kell bejutni. Mennyivel etetőbb...
szükség van akkor arra, hogy a keresk. és...
iparkamarai választás az érdekképviseletre le...
gyen alapítva; de akkor ne görditsünk a cen...
sus által akadályt elibe.

Határidő-naptár.

Szept. 29. Városi közgyűlés.
Okt. 1. Józsa Lajos próba-bája.
Nov. 30. Szavazatok beadásának határideje a debreczeni egyházmegyei tiszti állásokra.

Ujdonságok. Városi közgyűlés. MEGHÍVÁS

az 1892-dik évi szeptember hó 29-én, csütörtökön délelőtt 9 órakor a városháza nagy termében tartandó városi bizottsági közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés 1892. évi július és augusztus hónapokról.
2. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat, a reális-köla államosítására vonatkozó szerződés pontozataira nézve.
3. Tanácsi előterjesztés: Brassó vármegyének a képviselőházhoz a szegény-árvák utadöntésére tárgyában intézett s ide pörtolás végett küldött kérvényére.
4. Ugyanaz: a Fröbel gyermekkert segély iránti kérelmére.
5. Ugyanaz: a zenede segély iránti kérelmére.
6. Ugyanaz: a izraelita hitközség segély iránti kérelmére.
7. Ugyanaz: a torna-egylet segély iránti kérvényére.
8. Ugyanaz: az 1893-ik házipénztári költség előirányzata.
9. Ugyanaz: Fülöp Jakabnak a 90/4325. 1892. számú bizottsági közgyűlési határozat folytán Hidvéger Mihálytól megkötött szerződés megsemmisítése iránti kérelmére.
10. Városi tisztviselő ügyész választása.
11. Tanácsi előterjesztés: az alsó-szabolcsi tiszti-ármentesítő-társulatnak a néhai Kovács Sándor ur helyett más rendszeres meghatalmazott választása iránti megkeresvényére.
12. Ugyanaz: a léta vasút kiépítéséhez hozzájárulás iránt.
13. Ugyanaz: az 1893. és 1894. évekre szóló közuti költség előirányzat megállapítására nézve.

14. Ugyanaz: a városi közigazgatási bizottság 1892. I-ső felévi működéséről szóló jelentését illetőleg.
  15. Ugyanaz: a tiszántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése által a debreczeni főiskola szellemi és anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott küldöttség átiratára, melyben a debreczeni főiskolának egyetenné fejleszthetése érdekében 2 jogi és 2 bölcsészeti tanszék felállítását és fentartását kéri.
  16. Ugyanaz: a sámsoni nagy csapszék eladása tárgyában.
  17. Ugyanaz: Könyök-utca kinyitását illetőleg.
  18. Ugyanaz: a gyepesteri telep építésére vonatkozólag.
  19. Ugyanaz: a jöszágtartó gazdaközönység Hortobágyról leszorult jöszágoainak az erdősegre behatása iránti kérvényére.
  20. Ugyanaz: a méntelep kibővítési költségét illetőleg.
  21. Ugyanaz: az artézi kut tovább furatására nézve.
  22. Ugyanaz: a ref. egyháznak, a megválasztott 6-ik lelkes részére bordeputátum és fa-illetmény kiszolgáltatása iránti átiratára.
  23. Ugyanaz: a szovatti ref. egyház segély iránti kérelmére.
  24. Ugyanaz: Veres Istvánné telek eldarabolhatóság engedélyezésére iránti kérelmére.
  25. Polgárosítások.
  26. Nyugdíj és özvegyi segély iránti kérvények.
  27. Orvostudori és állatorvosi oklevelek kihirdetése.
  28. Bába oklevelek.
- Debreczen, 1892. Szeptember hó 26-án.
Simonffy Imre.
királyi tanácsos, polgármester.

* Hajduvármegye üdvözlő irata

Kossuthhoz, melyet Fekete Sándor főjegyző szerkesztett, a következő: Hazánk szeretett nagy fia! Hála az isteni gondviselésnek azon különös kegyelemért, hogy megengedte érnünk azt az örömet, miszerint törvényhatósági bizottságunk, születésed 90-ik évfordulója alkalmából nemzeti ünnepet ilhelt s neked határtalan tiszteletét és ragaszkodását újból bemutatathaja. Engedd meg és fogadd szívesen, hogy azon elfeledhetetlen és meg nem jutalmazható hazafiai nagy érdemed elismerésüél és méltánylásul, melyeket édes magyar hazánk érdekében soha sem szűnő hazafias lelkesedéssel és önfeláldozó munkálkodással kiváltál; azon dicsőségért és fényért, a melyet a magyar hazára annak határain belül és kívül arasztottál, hazád legmagyarabb vármegyéje Hajduvármegye ezután is azon változatlan tiszteletének, szeretetének, ragaszkodásának, hálájának és kegyeletének adjon üdvözlő kifejezést, melynek ezelelt 10 évvel is kifejezett adott s mely évek multával nem fogott, hanem növekedett. Fogadd szívesen azon hazafiai szívólból küldött imánkat, hogy a magyarok jó istene adjon neked állandó jó egészséget, töljön napjaidhoz napokat, sokasítsa esztendeidet, s nyujtsa életeredet a leghosszabb időre s engedje meg, hogy örömmel szemlélhesd forrón szeretett nemzedeted folyvást előhaladni és boldogulni Hazafias üdvözléssel. Hajduvármegye közönsége nevében: R. a. s. ó Gyula kir. tanácsos alispán.

* Mikor lesznek a szüretok?

A debreczeni szüretok idejét a kertgazdaságok gyűlése következőleg állapította meg. Szept. 28. 29. Vén-Csigé és Varga kertben; Szept. 30. okt. 1-jén Csapó-Homok, Hatvan utcai és Köntös kertben; okt. 3. 4-én Sesta-Ujtéglás és Tóczos kertben; okt. 5. 6-án Széchenyi és Posta kertben; okt. 12. 13-án Boldogfalvi kertben.

* Sikasztás a p-ladányi takarékpénztárnál

A püspökladányi takarékpénztárnál nagymérvű sikasztásnak jöttek nyomára, melyet az intézet pénztárosa: ifj. Mogyoróssy Lajos, összejászta a könyvelővel Kaczér Árpáddal, követtek el. Már régebben suttogtak a sikasztásról, azonban nyilvánosság csak a napokban lett ez az odiosus ügy. — A takarékpénztár igazgatósága regen gyanus szemmel nézte a két tisztviselő manipulációit; bizalmasan ki is fejezte egy a könyvelő, mint a pénztáros előtt, azonban ezek megnyugtató válaszaira a tervbe vett szigorú vizsgálat elmaradt. — A mult hét folyamán azonban oly feltűnő szabálytalanságnak jött nyomára az igazgatóság, hogy saját körében vizsgálatot indított a két tisztviselő kezelése fölött, a mi ből az tűnt ki, hogy egy a pénztáros, mint a könyvelő, különösen az utóbbi, saját beismérése szerint, már az intézet keletkezése óta szisztematikusan olykép sikasztották az intézet vagyonát, hogy leszámitoltattak olyan váltokat, melyeket az igazgatóság nem fogadott el és az így leszámitolt váltók értékeit saját céljaikra fordították. — Az igazgatóság saját megnyugtatósa végett értesítette arról a körülményről azt a fővárosi pénzügyintézetet, melylyel üzleti összeköttetésben állott és kérte, hogy küldene ki egy szakértő számvizsgálót. A fővárosi általános takarékpénztár kiküldte Steiner nevű hivatalnokát, kihez a takarékpénztár kérelmére Handtel, az alföldi takarékpénztár hivatalnok társult. — Ez a bizottság megkezdte a vizsgálatot, mely már az elején több mint haterzer forint hiányt fedezett fel. Kaczér Árpád könyvelő mindjárt a vizsgálat elején töredelmesen bevallotta a sikasztás elkövetését és biztosítékképpen felajánlotta teljes vagyonát. Ilykép a takarékpénztár az eddigi

lefolyt vizsgálatok alapján konstatait hiányt egy részben fedezve látja; fedezetlenül marad 2000 forint, mely az intézet tartalékalapjából fog pótoltatni. A pénztárosnak nincs magánvagyon. A takarékpénztár kiküldte Rosenfeld Sámuel igazgatósági tagot Debreczenbe, hogy az ott székélő, érdekelt pénzintézetekkel a rendezés módozatai felől értekezzen. — A hűtlen pénztáros: ifj. Mogyoróssy Lajos, állítólag öngyilkossági kísérletet tett, fölakasztván magát, azonban még idejekorán észrevették és elvették a köteleit. Kaczér Árpád kötelező írásbeli nyilatkozatot tett (?) az igazgatóságnál, hogy sem öngyilkossá nem lesz, sem meg nem szökik. Ennek daczára — újabb sürgöny szerint — Kaczér Árpád mégis megszökött.

* Ellenőrzési szemle.

A cs. és kir. 39. gyalogezred kerületi hadkiegészítő parancsnoksággal egyetértőleg megállapított terv szerint az ellenőrzési szemle városunkban a cs. és kir. 39. dik gyalog ezredbeli katonákat illetőleg 1892. évi október hó 6. és 8-kán, az idegen ezredbeli katonákra október hó 10-kén és az idegen származásu, de városunkban tartózkodó bármely fegyvernemhez tartozó katonákra nézve október 11-kén, a pótszemle végre 1892. évi október hó 27. és 28-kán reggeli 8 órakor a csapó utcai »Kovács« laktanyában fog megtartatni. Miután az ellenőrzési szemlére megjeleni kötelezett katonák behívása az eddigi szokott módtól eltérőleg a védőtörvény utasítás III-ik része 26. §. 1-ső pontja értelmében nem behívó-jegyek, hanem az általános és nyilvános hirdetésmények kifüggesztése és kihirdetése által eszközöltetik az ellenőrzési szemléreminden, bármely fegyvernemhez tartozó hadserégbeli s tengerészeti, tartósan szabadságolt és tartalékos katonák, különbözőség nélkül arra, ha valjon az Debreczenben illetékes, vagy pedig városunkban csak ideiglenesen tartózkodik, — katonai igazolványi könyvecskéje elhozatala mellett, a fent említett helyen és időben, minden további idezés vagy felhívás bevárása nélkül az ellenőrzési szemlére megjelenini tartozik. Hogy pedig az ellenőrzési szemle által mindenki foglalatosságában a legrovidebb időig gátoltasék, a megjelenésre következők sorrendjébe állapítatik meg, ugymint: Az 1892. évi október hó 7. napján az 1882, 1883, 1884, 1885 és 1886-ik évben sorozott tartalékosok és póttartalékosok. Az 1892. évi Október 8. napján az 1887, 1888, 1889, 1890 és 1891-ik évben sorozott tartalékosok és póttartalékosok. Az 1892. évi Október hó 10. napján az 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890 és 1891-ik évben sorozott debreczeni illetőségű más fegyvernemhez tartozó huszár, tüzér, tengerész, szekerész és más csapattesthez tartozó egységnek és póttartalékosok. Az 1892. évi október hó 11. Debreczenben tartózkodó idegen származásu bármely fegyvernemhez tartozó, cs. és kir. szabadságos és tartalékos katonák. Végre az 1892. évi október hó 28-kán tartandó pótszemlén minden, a főszemlén elmaradtakat tartozandának a fentebb kitért helyen és órában idejekorán és pontosan megjeleni, még pedig úgy, hogy 27-dikén a 39-dik gyalog, 28-dikén az idegen származásu és idegen ezredbeliek szemléznek. Az ellenőrzési szemlén megjelenini nem kötelezettek azok, kik az 1892-dik évben tényleg szolgálatban állottak; továbbá katonai ki-képzetetésben vagy fegyvergyakorlatokban részt vettek. Ha valaki a megjelenini kötelezettek közül a pótszemlétől is elegendő ok nélkül elmaradna, az katonai fegyelmi büntetés alá fog vonatni. Debreczen, 1892-ik évi szeptember 16. A városi tanács.

* Kinevezés.

Dr. Mezőssy Béla, szabócsvármegyei tiszt. al-igyzó, a debreczeni kir. itélő-tábla kerületbe segélydíjas joggyakornokká nevezetett ki.

* Csavargó gyermekek.

Nyiregyházárol, Percsől, Sámszonból stb. néhány siheder gyermek, ki a csavargás és kártyajáték nemes művészetében már idáig is a legképzeltetőbb jártasságra tett szert — városunk határain, szállóskertekben s szántóföldek árkaiban képeztek tovább magukat önképző társulatokban. Egy ilyen önképző társulatra bukkantak tegnap „András bácsi-ek” s e ritka fel-fedezőssel be is számoltak a rendőrkapitány úrnál. És most, míg a szellemes önképző társulat a hüvösön szeméi előtt a kártyák képeit rémlemezni látja, addig a corpus delicti (egy tuázat kártya és 30 krajczár) a kapitányság hivatalos asztalán pihen a tegnapi adáz tusa fardalmait!

* A szüret Nagyváradon.

A nagyvárad szőlőkben a szüretet hivatalosan október 3-án kezdik meg. A szüret — mint onnan jelentik — szomorú lesz és valószínűleg az utolsó is.

* Regény az életből.

Erdekes törtéret irnak meg a berlini újságok: S. vendég-lős 40 éves korában házasságot meg, feleségül vevén egy 15 éves lánykát. Amikor éppen annyira volt a »fiatal« házaspár, hogy családi örömet élvezhetett volna, az asszony egy pin-czérral megszökött Amerikába, magával vivén a férj 28,900 márkáját. A szegény férj hallgatott; az asszonyt nem is sajnálta, de a pénzét bánta. Feleségétől nem kapott ugyan levelet, de ennek szüleihez érkezv levelekből rendszeren értesült sorsáról. Megtudta, hogy az asszony nem adta át csábítójának a pénzt, csak épen, ha már a nyomor beközönt, Tiz év mulva gondolt egyet a volt férj és athájöz Amerikába. Volt felesége címét tudta, — tehát egyenesen nála kopogtatott be. Egy tiz éves fiucska nyitott előtte ajtót. Az asszony a

tükör előtt állt, a csabító az ágyban hevert. Elképzelhető jelenet fejlődött ki a meghök-
kentő viszontlatás pillanata után. — A vége
azonban mégis az volt, hogy az asszony és fia
a megmaradt 18 ezer márkával visszátért a
férjhez. Ez Hamburgban átvette az asszonytól a
pénzt és a fiuval ott hagyta az asszonyt,
akinek nem volt mit tenni: visszatért ismét
Amerikába. De itt meg a pin-czér ur nem akart
többé törődni vele. — Az asszony szorgalmasan
írta a bűnbánó leveleket a férjéhez, mi-
nem két évi könyörgés után a fiu kérésére
meglányult a megcsalt férj szíve s az asszony
most már — Berlinben van ismét. A volt férj
most kettőn fíradozik: hogy valaha találgon
egy zugot ezen a világon, ahol az ő családi
történetét nem ismerik s hogy a felbontott há-
zasságot újból megkösse. Az esküvő már ki is
van tűzve.

* Gondnokasg alá helyezett gróf.

A nagyváradi Szabadság jelenti, hogy az oda-
való törvényték Stubenberg Kamilló gróf 2.
dragonos-ezredbeli főhadnagytól tétőzlás miatt
gondnokasg alá helyezett. A Stubenberg gróf-
foknak Biharmegyeiben nagy birtokaik vannak,
azért illetékes a nagyváradi bíróság a gond-
nok kirendelésére.

* Apróságok.

Még a kutya is megszökök tőle.
Rendőrtiszt: Már megint a kutya keresi? Két hét óta már harmadszor szökött meg hazulról.
Ur: Attól van az, mert két hét óta a leányom énekelt tanul.

* A furfangos férj.

— Miért irod folyton a feleségednek, hogy
mielőbb jöjjön haza a fürdőből?
— Mert ha nem tenném, gyanuja támadna,
bizonyosan hazajönné.

* Verekedés.

Negy napszamos a Csicogón összeverekedett, s a gyalgát egymást mint a
mészáros taglójával a fírdőből?
— Mert ha nem tenném, gyanuja támadna,
bizonyosan hazajönné.

* A chinin a sebészetben.

Egy pancsovai orvos: Alföldi I. doktor azt a nagy-
éredkű fölfedezést tette, hogy a chinin, melyet
láz ellen szoktak használni, kitűnő szol-
gálatot tehet a sebészetben is. A chininnel
gyógyított sebek ugyanis, a nevezett orvos ta-
pasztalata szerint gyorsabban és jobban gyó-
gyulnak mint a sublimattal, vagy jodofor-
mal kezelt sebek. Ez a hír, mely a közegész-
ségügyi kalauz legutóbbi számában jelent meg,
nagy feltűnést kelt s valószínűleg, mielőbb na-
gyobb mérvű kísérleteket fognak tenni.

* Tánciskola.

Alföldy Károly tánc-iskolájában, a gyakorlók colonnejében a be-
iratások már megkezdődtek, szombaton okt.
hó 1-én az első óra; kik ebben már a
mult évben is kellemesnek bizonyult colonne-
ban részt venni óhajtanak, ne mulasszák el
magokat mielőbb beírtni.

* Dr. Kentaler József,

egleichen-herdi fürdőből haza érkezve, rendeléseit itt-
hon ismét megkezdette. L. punk mai számában
foglalt hírdetésére föl hívjuk olvasónk figy-
elmét.

Egy divatkereskedésbe

könyvelő
gyakornok, ki a német nyelvet, ha csak kis
mértékben is tudja, kerestetik. (393.)

Legujabb.

A »Debreczen« eredeti távirata.
(Feladott déli 12 órakor. Érkezett d. u. 1/4, 3 órakor.)
Nagyvárad, szept. 28.

Az asszonyhaboru egyre tart. Tiszán és
leszavazott paranyi partja makacsul küzdenek.
Most a belügyminiszteriumhoz főlebeztek a
közgyűlési határozat megsemmisítését kérve, erre
azonban kilátás nincs. Gerlicziné a legmagasabb
helyekről kap gratulációkat.

TÖRVÉNYSZÉK

Szinigazgató sajtópöré. Bárdy Lajos
versezti szinigazgató a »Torontál« című
n.-becskerek napilap ellen, rágalmasz és bec-
sületsértés czímen, sajtóperindított a szegedi sajtó-
bírósnágnál. Az igazgató azért indított per e-
lap ellen, mert abban »Szinházi botrány Módo-
son« czímmel a társulatról az jelent meg,
hogy egy eladott darabbal meg-
sértette a közönséget s ezért a társulatról ki-
verték. Az igazgató szerint ez az aplotan hir
nagy erkölcsi s anyagi kárt idézett elő s ezért
pörtölbe a »Torontál«-t.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

F. évi szeptember 10—24-ig.
Papp Ferencz és neje Czeglédi Zsuzsánna
veszik Bihar István és neje Szabó Zsuzsánna
ondódi földét 2950 frtért.
Papp István és neje Tóth Juliánna ve-
szik Papp Sándor és társai ondódi földét
960 frtért.
Dr. Megyery Pál veszi Szabó Sámuel és neje
Burai Eszter kötelek földjét 4000
frtért.
Papp Sára veszi Kovács Mihály és neje
Burai Eszter kötelek földjét 2808. sz. házát
1700 frtért.
Kerekes Zsuzsánna Gorzsás Sándorné ve-
szik férje Gorzsás Sándor csillag-utcai 2649.
sz. házát 1401 frtért.

Özv. Veres Balintné Nagy Zsuzsanna veszi Szabó Sándor és társai ondódi földét 1500 frtért.

Nagy Sándor és neje Balla Julianna veszik Balogh Mihály új földét 130 frtért.

Szabó Józsefné Takács Mária veszi Jobbágy Imréné Szőke Eszter köntöskerti szőlőjét 600 frtért.

Gerster Gyula és neje Bodó Ilka veszik Szilágyi Péter Harstein és társai sétatéri szőlőjét 3600 frtért.

Mezei Ferenc és neje Fogarasi Zsuzsanna veszik Mezei István és neje Nyiri Erzsébet ondódi földét 340 frtért.

Szabó József és neje Bencsik Lidia veszik Emödi Gábor és neje Székely Eszter nyil-utcza 3105. sz. házat 1200 frtért.

Polgári József és neje Kis Mária veszik Molnár Ambrus ondódi földét 450 frtért.

Orbán Péter és neje Jávorai Gizella veszik Faragó András és Faragó Julianna sestetéri szőlőjüket egyenyedrésének illetőségét 170 frtért.

Matolcsi István veszi a depr. ref. egyház veses-utca 562. sz. telkét 1560 frtért.

Kis Mihály és neje Kis Sára veszik özv. Némethi Sándorné Barta Sára és Schmid György ondódi földét 625 frtért.

Jándi Jánosné Szabó Rozália veszi férje Jándi János nyil-utca 3127. sz. háza felerészét ajándékozás címén 200 frt értékben.

Gyöngyösi Gábor és neje Tóth Mária veszik Kovács Mária özv. Mózsik Sándorné és társai varga-kerti szőlőjét 500 frtért.

Fűszerkészítő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

Dr. Kentzler József

Gleichenbergből hazatért és gyakorlatait kiválóan
torok-, gyermek- és belbajokban
megkezdte.

Rendel reggel 8-9-ig, d. u. 2-4 óráig.

Lakása nagy-hatvan-utca 1518.
sz. a. Gál Lajos házában.
(392.) 1-3.

Eladó hordók.

Tisztán kezelt 4-500 literes hordók
eladók

Schreier József vendéglőjében,
Debreczen, Homokkert-sor 3487. sz. a.
(389.) 2-3.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és átlátszó ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felújtság, savanyú felbőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortürelésnél étellekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámrhoidáknál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi forrástár:

Török József gyógyszerüzem
Budapest, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”. A **Máriaczei gyomorcsépek** valóban kaphatók.

Debreczenben: Mihálovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; — Ér-Mihályfalván: Mátray István; — Diószegen: Vaday L., Hadházon: Farkas Ödön, Hosszu-Palyiban: Sarossy Imre, Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál. 43-42.

A „DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(Nagy-uj-utca 1702. számú Konrad-házban.)

teljes új berendezéssel,

elvéllal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket,

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat

a legizélesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimezendők.

Nyomdánk, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.

Hirdetések a „Debreczen” cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.

Rickl József Zelmós DEBRECZEN

AJÁNL:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT.

friss töltésű ásványvizekkel u. m. Bicszadi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jód, Emsi, Franzensbadi, Gieshbli, Gleichenbergi, Halli jód, Ivándi, Karlsbadi, Kissingeni, Rákosy, Körtinczei, Krondorfi, Lipki jód, Margi-forrás, Marienbadi, Mohai Agnes és Stefánia forrás, Paradi, Pálnai, Prebadi, Pymonth, azézi, Serebenai (Boszni), Guber forrás, Levico és Roncognoi arzen és vas tartalmuk, Rohitsch, Selters, Salator, Sindschitz, Szolymai, Szuhai és Budai kesői vizek. — Továbbá: **lenkenze, olajban tört mindentéle festékeket és mindennemű fűszerárúkat.**

Kiváló áron:

csukor, kávé, tea és rumokat,
igen jutányos árban.

98.

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

jól berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czepléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Beesés tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkívántató

éroz, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók, halotti kellékek, gyászkocsik, legszebb kivitelben,

a gyászoló felek igényeihez mért **tisztességes olcsó árért**

szolgáltatnak ki. Főtörökvésem leendő után is a szolid verseny beartlása mellett a szigorú pontosság és figyelem.

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. — Hullaszállítás minden irányban.

Ércz, mő, és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a kor kívánalmaihoz mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1892.

Kiváló tisztelettel:

(7.) 17.

DANKÓ MIHÁLY.